

- Завдання на поступовий перехід кольору в колір.

- Виконання кольорових кіл Гете, Освальда. Виконання заливок кольорової системи Рунге та кольорової піраміди. Виконання нескладних живописних робіт в різних техніках акварелі та гуаші. Виконання роботи в техніці гризайль.

Висновки. Отже, кольорознавство в умовах ступеневої освіти посідає неабияке значення. Навчальна дисципліна сприяє розвитку унікальних форм творчого самовияву, формує ціннісні установки, підвищує рівень професійної майстерності майбутніх учителів. Об'єктивно впливаючи на формування колористичної культури, сприяє усвідомленню колірної гармонії, розумінню закономірностей композиції та функціонального призначення об'єктів, активно популяризує народні традиції. Зміст навчальної дисципліни тісно пов'язано з іншими спеціальними предметами, що сприяє усвідомленому засвоєнню як теоретичного матеріалу, так і розвитку практичних умінь та навичок художньо-творчої діяльності.

Література

1. Бичкова Л.В. Формування базових знань з кольорознавства в учителів початкових класів: Дис... канд. пед. наук – К., 1996. – 180с.
2. Візер В. Система цвета в живописи. Учебное пособие. – СПб.: Питер, 2004. – 192 с.: ил.
3. Живопись: Учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений. – М.: Гуманит. изд. центр Владос, 2003. – 224 с., 32 с. ил.: ил.
4. Ермолаева-Томина Л.Б. Психология художественного творчества: Учебное пособие для вузов. – 2-е изд. – М.: Академический Проект: Культура, 2005. – 304 с.
5. Рудницька О.П. Педагогіка: загальна і мистецька: навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360 с.

МАЛЮВАННЯ З НАТУРИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ТВОРЧОЇ УЯВИ ШКОЛЯРІВ У ПРОЦЕСІ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Ейвас Л.Ф.

Криворізький державний педагогічний університет

Анотація. Досліджується вплив малювання з природи на розвиток творчої уяви школярів в умовах уроку та гуртків в декоративно-прикладній творчості. Визначаються шляхи подолання труднощів образотворчої діяльності (тематичне та декоративне малювання).

Ключові слова. малювання з природи (вивчення живої форми), образи уяви, реальні форми та декоративні.

Анотация. Эйвас Л.Ф. Рисование с природы как фактор развития творческого внимания школьников в процессе изобразительной деятельности. Исследуется влияние рисования с природы на развитие творческого

воображення школярів в умовах навчального уроку та кружков декоративно-прикладного творчості. Визначаються шляхи подолання труднощів образотвірної діяльності (тематичне та декоративне малювання).

Ключевые слова: малювання з природи (вивчення живої форми), образи уявлення, реальні форми та декоративні.

Annotation. *Evvas Influencing of painting is explored from nature on development of creative imagination of schoolboys in the conditions of educational lesson and groups of the decoratively-applied creation. The ways of surmounting obstacles of graphic activity are determined (thematic and decoratively drawing.*

Key words: *painting from nature (study of living form) imagination the real forms and the decorative forms.*

Постановка проблеми. У циклі видів образотвірної діяльності на уроках образотвірчого мистецтва в школі малювання з природи є основоположним.

Малювання з природи привчає правильно вести спостереження, мислити та аналізувати природу. Процес пізнання об'єктивної реальності багато в чому залежить від ступеня розвитку зорового апарату, від людської здатності аналізувати і синтезувати отримувані зорові враження. В навчальному малюванні процес пізнання природи не є простим спогляданням, а переходом від поодиноких і неповних понять про предмет до повного уявлення про нього.

Природа, що знаходиться перед очима, доступна зору, дотику, вимірюванню і порівнянню, отже навчання малюванню з природи в школі веде до розвитку розумових здібностей, оскільки діти привчаються правильно судити про форму предмету на основі зорових та тактильних вражень та науково-обґрунтованих даних про перспективу, теорію тіней, кольорознавство та анатомію.

Малювання з природи є найважливішим засобом розвитку зорового сприйняття, мислення, пам'яті, просторових уявлень, творчої уяви, уваги, відчуттів, волі, характеру.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Здатність до творчості у зв'язку з вмінням аналізувати і зображати реальні форми природи була предметом досліджень Л. Виготського, Б. Ананьєва, В. Кузіна, М. Волкова, С. Ігнат'єва, П. Якобсона, Б. Юсова та ін.

У дисертаційних дослідженнях, що стосуються різних сторін малювання з природи (С. Титов, В. Падчеваров, Т. Виноградова, А. Киріченко, А. Антонов та ін.), аргументується особлива важливість цього виду образотвірної діяльності.

Формулювання цілей статті. Метою дослідження є: усвідомлення якісного впливу малювання з натури на здатність дитини аналізувати та синтезувати отримані зорові враження; характеристика авторських методів, які сприяють розвитку творчої уяви школярів, надбанню ними навичок та вмінь перетворення реальних форм в декоративні.

Результати дослідження. За свідченням істориків і мистецтвознавців, винятковою спостережливістю, умінням бачити природу відрізнялися всі видатні художники: Леонардо да Вінчі, Мікеланджело, Рембрандт, А. Дюрер, О. Роден, І. Репін, В. Суриков, І. Крамський, В. Поленов, І. Левітан, М. Нестеров, Б. Іогансон, А. Пластов та багато інших.

Розвиток “гострого” бачення природи в дитячому віці має велике значення для подальшого розвитку творчої образотворчої діяльності. Так В.Суриков використовував в період зрілої творчої діяльності свої яскраві дитячі враження.

Талановиті художники - педагоги К. Брюллов, П. Чистяков нагадували своїм учням про настійну необхідність ставити питання-завдання в процесі малювання. Послідовно ставлячи такі питання, художники кожного разу як би вперше дивляться на предмет, досліджують його. П. Чистяков вважав малювання не менш важливим, чим інші загальноосвітні предмети. Адже малюючи з природи, дитина не просто спостерігає предмет, але і вивчає його, аналізує.

В сучасній психології та мистецькій педагогіці питання впливу малювання з природи (аналізу живої форми) на розвиток дитячої уяви є, як і раніш, актуальним. Згідно висновків психолога Л. Виготського, існує чотири форми зв'язку творчої уяви з дійсністю: образи уяви будуються з елементів дійсності, пізнаної дитиною; уява керується чужим досвідом, історичним або соціальним; відчуття впливає на уяву і навпаки, уява впливає на відчуття; продукти уяви реалізуються в конкретні речі. [2,17]. Дані дослідження були продовжені М. Волковим, Є. Ігнат'євим, П.Якобсоном.

У контексті досліджень Є. Ігнат'єва та М. Лошакова школярі 1-4 класів ілюстрували байку І. Крилова “Ворона і Лисиця”. На першому уроці діти

малювали за уявленням на основі вікових візуальних вражень. Малюнки виходили "дошкільними". Зображення персонажів та простору навколо них було схематичним, поверхневим. Діти малювали птаха та лисицю взагалі, не передаючи саме їх характерних особливостей. Композиції були фронтальними, дійові особи не пов'язані композиційно поміж собою. Пізніше були обговорені недоліки малюнків, а учні попереджені про те, що на наступних двох заняттях вони матимуть можливість помалювати лисицю і ворону з натури в різних положеннях (використовувалися чучела) та ялину (використовувалися таблиці й світліни). На четвертому за рахунком занятті дітям запропонували повторно проілюструвати байку. Повторні ілюстрації були значно кращі, конкретніші, жвавіші, образніші.

Одним з висновків, зроблених Є.Ігнат'євим був наступний: "Зображення за уявою потребує систематичного удосконалення вміння поглиблено бачити предмети та обов'язково повинно спиратися на можливо більшу практику в малюванні з натури. Поглиблене бачення предмету та малювання з натури - основа повноцінного реалістичного зображення за уявою" [2, 58].

Згодом в "Психології образотворчої діяльності дітей" Є.Ігнат'єв наголошує що "...формуванню вміння "бачити" природу у дітей шкільного віку сприяє розглядання та розбір разом зі вчителем картин чудових художників (розповідь про задум картини, показ її перших ескізів, етюдів ...) [4, 98].

Помітну роль у формуванні методики викладання малювання з натури в школі зіграв Н. Ростовцев. У своєму курсі лекцій "Академічний малюнок" автор називає малювання з натури математикою мистецтва, яка вчить розуміти закономірності форм природи [7].

А. Антонов в дисертаційних дослідженнях "Малювання з натури як загальноосвітній предмет" стверджує, що саме малюванню з натури належить провідна роль у вихованні художнього смаку і розвитку творчої уяви дітей методами і засобами уроків малювання в школі, зазначаючи, що малювання з натури розвиває пізнавальну активність школярів [1].

У дисертації В. Сюзевої звучить думка про те, що, не володіючи достатнім досвідом в спостереженні і практикою критичного мислення, діти використовують в малюнках запас існуючих у них зорових образів, які “часто примітивні” і у такому разі саме вивчення природи допомагає збагатити дитячі малюнки. В. Сюзева також висловила про можливість взаємозв’язку декоративної роботи з малюванням з природи та з тематичним малюванням [9].

Дисертант І. Рязанцева обґрунтовує залежність створення декоративних форм (орнаментів) від роботи безпосередньо над природою (у підготовці вчителя образотворчого мистецтва) [8].

Огляд думок ряду дослідників дозволяє прийти до висновку про важливість малювання з природи не тільки як виду навчально - пізнавальної діяльності в школі але і дає можливість припустити, що воно може найдієвішим чином впливати на вирішення школярами творчих завдань в гуртках декоративно-прикладного мистецтва (в позакласній роботі).

Не дивлячись на лаконізм і умовність, декоративні композиції, як правило, дуже близькі до живої природи. В них багато придуманого художником, але глядачеві завжди ясно, що було прообразом їх. Художнє узагальнення реальних форм в ДПМ може відбуватися різними шляхами. С. Раппорт пише про два таких способи: *образотворчий*, коли форма предмету, художньо перероблена, не змінює правдивої цілісної зовнішності конкретних предметів, подій, явищ, і *необразотворчий*, коли художник для створення образу застосовує форми, позбавлені конкретного наочного змісту [5, 6].

Оскільки узагальнення зображення реального предмету і перетворення його в декоративний образ є складним процесом, ми маємо на увазі способи узагальнення, що зустрічаються найчастіше: площинне рішення композиції, відмова від перспективи та світло-повітряного середовища; декоративність колірного рішення; утрирування пропорцій; порушення співвідношень предметів та їх деталей.

Досить часто заняття в гуртках ДПМ зводяться до копіювання зразків композицій, зроблених керівником або запропонованих у методичній

літературі, підміняючи тим самим процес творчості набуттям ремісничих навичок. В іншому випадку учні створюють власні слабкі образні рішення, робота над якими не була поставлена керівником гуртка методично правильно, без попередньої роботи з натурними аналогами. Тобто, не враховується умовна поетапність творчого узагальнення реалістичного зображення в декоративні образи: натурна зарисовка; спрощення та узагальнення, лінійно-плямовий пошук образу; декоративне вирішення образу в кольорі.

Таким чином, ескіз майбутнього предмету, його образне рішення з"являється стихійно, неусвідомлено. Такий ескіз, схематичний, неточний, вирішений у загальних рисах. Будучи виконаним для різьбленої дошки, вишивки або батику, він бідний виразними деталями або навпаки, грішить механічними перерахунками, не створює цілісного закінченого образу і отже, не "емоційний".

Оскільки елементи дійсності - це своєрідний "будівельний матеріал", з якого учень виводить "будівлю" уяви, в творчих пошуках потрібно спиратися на явища дійсності, на реальні форми, тільки тоді осмислені явища дійсності піддаються аналізу, виступають в якісно нових комбінаціях, породжують асоціації, які живлять уяву школяра.

Висновки. Таким чином, аналіз зазначеної проблеми дозволяє зробити висновки:

1. Малювання з натури впливає на здатність дитини аналізувати та синтезувати зорові враження через вивчення форм живої природи;
2. Малювання з натури стимулює розвиток творчої уяви школярів в процесі образотворчої діяльності (уроки тематичного та декоративного малювання);
3. Малювання з натури є дієвим засобом формування образного мислення у створенні декоративних форм у гуртках ДПМ.

Перспективи подальших досліджень. Актуальність проблеми потребує подальшого вивчення та аналізу.

Література

1. Антонов А.Т. *Рисование с натуры как общеобразовательный предмет: Автореф. дис. канд. пед. наук.* - Москва, 1987. - 16 с.

2. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте: Психологический очерк.-СПб.: Союз, 1997. – 96 с.
3. Изиньев Е.И. Психология рисунка и живописи. - М.: Изд-во Акад. пед. наук РСФСР, 1954. – 224 с., ил.
4. Игнатъев Е.И. Психология изобразительной деятельности детей. - М.: Учпедгиз, 1961.
5. Раппопорт С.Х. Неизобразительные формы в декоративном искусстве. - М.: Советский художник, 1968 – 272 с. ил.
6. Ростовцев Н.Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка. - М.: Изобразительное иск-во, 1983.
7. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. Курс лекций. - М.: Просвещение, 1973.
8. Рязанцева И.М. Общеобразовательная функция орнамента в подготовке учителя изобразительного искусства: Автореф. дис. канд. пед. наук. - Москва, 1987. - 16 с.
9. Сюзева В.Ф. Исследование вопросов эстетического воспитания на уроках изобразительного искусства в начальных классах: Автореф. дис. канд. пед. наук. - Москва, 1971. - 20 с.
10. Шорохов Е.В. Тематическое рисование в школе. - М.: Просвещение, 1970.

ПСИХОЛОГІЯ РЕКЛАМИ У КОНТЕКСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ-ДИЗАЙНЕРІВ

Залевська О.Ю.,

Дніпропетровський національний університет

Анотація. Стаття розкриває головну мету та принципи психології реклами як учбового курсу, що є однією з професійних дисциплін фахової підготовки студентів-дизайнерів

Ключові слова. психологія, реклама, дизайн, утворення, освіта, психологія реклами, студенти, графічний дизайн, психічні процеси.

Аннотация. Залевская О.Ю. Психология рекламы в контексте профессиональной подготовки студентов-дизайнеров. Данная статья раскрывает основные цели и главные принципы психологии рекламы как учебного курса, который является одной из профилирующих дисциплин в профессиональной подготовке студентов-дизайнеров.

Ключевые слова. психология, реклама, дизайн, образование, психология рекламы, студенты, графический дизайн, психические процессы.

Annotation. Zalevskaya E.Y. Psychology of advertising in a context of professional preparation of the students - designers. The given article uncovers the basic purposes and main principles of psychology of advertising as educational course, which is a main subject in professional preparation of the students - designers.

Key word. psychology, advertising, design, formation, education, psychology of advertising, students, graphic design.

Постановка проблеми. Сьогодні реклама є основним ключем до успіху в будь-якому підприємстві цивілізованого світу і з кожним роком увага до рекламної діяльності стрімко зростає. Ознаки цього видно повсюди. І це стосується не тільки якості рекламної продукції та новітніх технологій, що використовуються в галузі рекламної сфери, але й насамперед, підготовки фахівців-рекламістів. Рекламні агенції розростаються, набувають більшої комерційної діяльності і ставлення до підбору фахівців є все більш вимогливішим, серйознішим. На сьогоднішній день знання комп'ютерних графічних програм недостатньо, і це прекрасно розуміють керівники рекламних